

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 07.05.2012
C(2012) 3033 final

Vec: **Štátna pomoc SA.33151 (2011/N) – Slovensko**
 Zavádzanie základných širokopásmových sietí v bielych oblastiach
 Slovenska

Vážený pán minister,

I. ZHRNUTIE

- (1) S potešením Vám oznamujem, že Európska komisia posúdila opatrenie „*Zavádzanie základných širokopásmových sietí v bielych oblastiach Slovenska*“ (ďalej len: „opatrenie“ alebo „projekt“) a rozhodla sa, že nevznesie žiadne námietky, pretože štátna pomoc, ktorú zahŕňa, je zlučiteľná s článkom 107 ods. 3 písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

II. POSTUP

- (2) Po diskusiách pred notifikáciou listom zaevidovaným 8. júna 2011 slovenské orgány notifikovali Komisii uvedené opatrenie v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ. Slovenské orgány poskytli odpovede na žiadosti Komisie o poskytnutie informácií z 1. augusta 2011, 11. októbra 2011 a 6. marca 2012 prostredníctvom listov doručených 14. decembra 2011 a 2. apríla 2012.

III. KONTEXT

- (3) Miera rozšírenia pevného širokopásmového pripojenia na internet¹ na Slovensku dosiahla v roku 2011 17 %, takže stále zaostáva za priemerom EÚ, ktorý je 27,2 %.²

¹ Počet pevných širokopásmových pripojení na internet na 100 obyvateľov.

Miroslav LAJČÁK
minister zahraničných vecí
Ministerstvo zahraničných vecí
Hlboká cesta 2
SK-833 36 Bratislava

Commission européenne, B-1049 Bruxelles – Belgique
Europese Commissie, B-1049 Brussel – België
Telefón: 00-32-(0)2-299.11.11.

Slovensko má stále štvrtú najnižšiu mieru rozšírenia v EÚ. Celkové pokrytie prístupu k pevnému širokopásmovému internetu na Slovensku zostáva na pomerne nízkej úrovni, najmä vo vidieckych oblastiach.

- (4) Pokiaľ ide o pokrytie širokopásmovým pripojením, ako v mnohých krajinách EÚ sú služby širokopásmového pripojenia dostupné v hustejšie zaľudnených lokalitách, zatiaľ čo zavádzanie základných širokopásmových pripojení vo vidieckych a odľahlých oblastiach zaostáva, pretože tieto oblasti nie sú pre komerčných prevádzkovateľov dostatočne komerčne atraktívne na to, aby investovali do novej infraštruktúry. Z toho vyplýva, že len menšina verejného sektora, podnikových používateľov a obyvateľov vo vidieckych oblastiach Slovenska má prístup k primeraným širokopásmovým službám.
- (5) Podľa prieskumu trhu, ktorý vykonali slovenské orgány, síce pokrytie pevným širokopásmovým pripojením dosahuje 90,2 % slovenského obyvateľstva,³ medzi mestskými a vidieckymi oblasťami však existujú veľké rozdiely.
- (6) Slovenské orgány uvádzajú, že dva kľúčové dôvody nedostatočných investícií vo vidieckych oblastiach zodpovedajú skutočnosti, že i) mestá sú geograficky rozptýlené, a preto sú nevyhnutné počiatočné investičné náklady vo vidieckych oblastiach oveľa vyššie ako v husto osídlených oblastiach a že ii) obyvatelia vidieckych oblastí majú vo všeobecnosti nižšie príjmy, a preto nie sú schopní zaplatiť skutočné náklady služby. V dôsledku toho vo vidieckych oblastiach, kde nie je rozvinutý dopyt a návratnosť nákladov siete je neistá, sa súkromní prevádzkovatelia zatiaľ rozhodli neinvestovať do vybudovania širokopásmových pripojení, čoho výsledkom je široká „digitálna priepasť“ medzi mestskými a okrajovými oblasťami.

IV. OPIS OPATRENIA

- (7) **Ciele:** Cieľom projektu je vyvinúť infraštruktúru elektronických sietí ponúkajúcich veľkoobchodné širokopásmové služby vo vidieckych oblastiach Slovenska, v ktorých sa v súčasnosti tieto služby neposkytujú a ktorých pokrytie v blízkej budúcnosti sa zatiaľ neplánuje. Toto opatrenie bolo určené ako cieľ prioritnej osi 3 operačného programu Informačná spoločnosť (PO3 OPIS).
- (8) Slovenské orgány sa usilujú zlepšiť dostupnosť širokopásmového pripojenia pre občanov a podniky Slovenska vo vidieckych oblastiach riešením nedostatku nevyhnutnej širokopásmovej infraštruktúry. Očakávajú, že vytvorením backhaulovej siete (t. j. strednej míle)⁴ s pomocou verejných finančných prostriedkov v oblastiach bez týchto služieb (znížením investičných nákladov) sa zredukujú bariéry, ktoré bránia vstupu komerčných prevádzkovateľov a tým ich podnetia na rozšírenie pokrytia vidieckych oblastí širokopásmovou sieťou. Táto sieť ponúkne základ otvoreného veľkoobchodného prístupu pre nezávislých prevádzkovateľov, ktorí budú

² Pozri hodnotiacu tabuľku digitálnej agendy 2011.

³ Počet obyvateľov žijúcich v obciach s pevným širokopásmovým pripojením na internet (DSL, káblový modem, WiMAX, FTTx) na 100 obyvateľov od 31. decembra 2010 okrem WiFi a mobilného širokopásmového prístupu (Flash-OFDM, 3G/HSPA).

⁴ Backhaulové siete (alebo siete strednej míle) zahŕňajú bezprostredné prepojenia medzi chrbticovými sieťami (backbone) a prístupovými sieťami (alebo sieťami poslednej míle).

schopní pripojiť svoje prístupové infraštruktúry (t. j. segment sietí poslednej míle) a poskytovať širokopásmové služby koncovým používateľom.

- (9) Slovenské orgány tvrdia, že dostupnosť širokopásmových služieb je jedným z kľúčových faktorov ovplyvňujúcich schopnosť miestnych spoločenstiev prilákať podniky, umožniť prácu na diaľku, poskytovať služby zdravotnej starostlivosti a zlepšiť vzdelávanie a verejné služby. Orgány očakávajú, že toto opatrenie pomôže i) odstrániť digitálne rozdelenie mestských a vidieckych regiónov na Slovensku v dôsledku rozdielnej dostupnosti širokopásmových služieb, ii) zvýšiť sociálnu súdržnosť a iii) prispieť k hospodárskemu rastu.
- (10) Výsledkom novej dotovanej širokopásmovej infraštruktúry bude rozšírenie pokrytia širokopásmovou sieťou zo súčasných 90,2 % na približne 96 % obyvateľstva Slovenska, čím sa ďalším 305 933 obyvateľom žijúcim v 729 vidieckych obciach (6,36 % obyvateľstva Slovenska žijúceho mimo Bratislavského kraja) umožní získať prístup k širokopásmovým službám prostredníctvom pevných, mobilných, bezdrôtových alebo iných technológií.
- (11) **Právny základ:** Oznámené opatrenie je založené na i) zákone č. 610/2003 o elektronických komunikáciách, ii) zákone č. 275/2006 o informačných systémoch verejnej správy, iii) zákone č. 528/2008 o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva, iv) zákone č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a v) zákone č. 231/1999 o štátnej pomoci.
- (12) **Cieľové oblasti:** Slovenské orgány vykonali podrobné zmapovanie a analýzu pokrytia s cieľom identifikovať cieľové oblasti, v ktorých je potrebná štátna intervencia.⁵ Opatrenie zahŕňa 729 obcí, v ktorých nie sú dostupné primerané širokopásmové služby. Výsledkom oznámeného opatrenia bude inštalácia backhaulových káblov v oblastiach, v ktorých takáto infraštruktúra v súčasnosti nie je dostupná a pre ktoré neexistujú komerčné plány súkromných prevádzkovateľov realizovať takéto investície v najbližších troch rokoch.
- (13) **Verejné konzultácie:** Na základe databázy Výskumného ústavu spojov slovenské orgány identifikovali 719 obcí (s celkovým počtom obyvateľov 284 592) ako biele miesta a tento zoznam bol zverejnený v decembri 2010.⁶ Na tomto základe slovenské orgány transparentným spôsobom vykonali verejné konzultácie a uverejnili príslušné informácie (vrátane cieľových oblastí, cieľov a rozsahu verejného zásahu atď.) na internete, čím umožnili všetkým zainteresovaným stranám, aby sa vyjadrili. Súkromným prevádzkovateľom sa poskytli informácie o opatrení vrátane cieľových oblastí a trás plánovaných liniek optických vlákien. V marci a apríli 2011 Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby (NASES) uskutočnila dodatočné

⁵ Výskumný ústav spojov vytvoril databázu dostupnosti prístupu k širokopásmovému internetu na Slovensku pomocou štatistických metód. Táto databáza sa pravidelne, v polročných intervaloch, aktualizuje prostredníctvom písomných žiadostí o informácie, ktoré sa posielajú najvýznamnejším prevádzkovateľom na trhu a prostredníctvom monitorovania webových lokalít prevádzkovateľov. Táto databáza slúžila ako základ pre zmapovanie cieľových oblastí projektov PO3 OPIS (dostupné na adrese: www.vus.sk/broadband/databaza/broadband.php).

⁶ Výzva telekomunikačným operátorom na spoluprácu pri príprave podkladov a podmienok pre opatrenie a prvá verzia zoznamu obcí boli zverejnené na webovej stránke: <http://nases.gov.sk/23592/vyzva-operatorom-k-spolupraci-na-priprave-podkladov-a-podmienok-pre-operacny-program-informatizacia-spolocnosti-prioritna-os-3-zvysenie-pristupnosti-k-sirokopasmovemu-internetu.php>.

konzultácie s telekomunikačnými operátormi, ktorých výsledkom bola úprava počtu bielych miest na 775 obcí (v ktorých žije spolu 333 898 obyvateľov) v máji 2011. Po aktualizácii investičných plánov v prípade 46 obcí [...]*

predstavil vierohodné investičné plány na najbližšie tri roky, čím sa počet bielych miest, ktoré sú predmetom verejnej intervencie, zodpovedajúcim spôsobom znížil na 729 obcí (v ktorých žije 305 933 obyvateľov)⁷.

- (14) V konzultačnej fáze zároveň viacerí poskytovatelia internetových služieb prejavili záujem o využívanie plánovanej verejne financovanej siete a rozšírenie svojho pokrytia širokopásmovým internetom na oblasti, ktoré v súčasnosti nie sú pokryté, pripojením svojej prístupovej infraštruktúry k novej verejne financovanej backhaulovej sieti. Počas verejných konzultácií žiadny operátor nevyjadril obavy v súvislosti s opatrením.
- (15) Slovenské orgány diskutovali s národným orgánom pre hospodársku súťaž a národným regulačným orgánom a obidva úrady sa vyjadrili v prospech intervencie verejných orgánov. Listom zo 7. mája 2010 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky odporučil, aby infraštruktúra umožnila otvorený prístup za transparentných a nediskriminačných podmienok a aby sa budovala iba na bielych miestach. Národný regulačný orgán vyjadril súhlas s realizáciou projektu v liste z 24. novembra 2011. Vyjadril názor, že služby pre poskytovateľov internetových služieb by sa mali poskytovať v súlade so zásadami transparentnosti a nediskriminácie, mali by sa uplatňovať bežné ceny na trhu a orgán by mal mať za úlohu zasiahnuť v prípade sporu medzi operátormi.
- (16) **Návrh projektu:** Predmetom opatrenia je vybudovanie regionálnej optickej siete (backhaulovej infraštruktúry), vďaka ktorému bude možné spojiť prístupové siete súkromných prevádzkovateľov do vyššej komunikačnej vrstvy (transportných sietí). Výstavbu (výkopové práce, káblovody, neaktivované optické vlákna atď.) budú realizovať súkromní operátori vybraní pomocou verejnej súťaže v súlade s príslušnými vnútroštátnymi predpismi a smernicami EÚ o verejnom obstarávaní. Nová sieť, ktorá sa vybuduje, zostane vo vlastníctve NASES, verejnoprávneho subjektu.⁸ NASES ako príjemca pomoci vybuduje a bude prevádzkovať regionálnu optickú sieť vo forme neaktivovaného optického vlákna. Základným a jediným veľkoobchodným produktom bude prenájom nenasvietených optických vlákien (neaktivovaných vlákien) stranám, ktoré majú záujem budovať a prevádzkovať širokopásmové prístupové siete v bielych oblastiach. NASES v súčasnosti

* [...] Na informácie uvedené v zátvorkách sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti.

⁷ Konečný zoznam obcí je dostupný na tejto adrese: <http://nases.gov.sk/data/files/8099.pdf>.

⁸ NASES je príspevkovou organizáciou, ktorá je právny subjektom štátu, pričom maximálne 50 % jej nákladov sa kryje z jej vlastných tržieb a minimálne 50 % nákladov sa hradí zo štátneho rozpočtu. Podľa slovenských orgánov je hlavnou úlohou agentúry NASES a hlavným predmetom jej činnosti správa, prevádzkovanie a rozvoj vládnej dátovej siete GOVNET a prevádzka a rozvoj služieb Ústredného portálu verejnej správy ako základných nástrojov informatizácie verejnej správy na Slovensku. Na základe zriaďovacej listiny môže NASES taktiež vykonávať konzultačnú, sprostredkovateľskú a školiacu činnosť v oblasti informatiky, informačných a elektronických komunikačných sietí, ako aj iné činnosti, týkajúce sa sieťových a elektronických služieb; NASES zatiaľ tieto služby neposkytuje, aj keď nie je vylúčené, že v budúcnosti sa táto situácia môže zmeniť. Slovenské orgány každopádne potvrdili, že pokiaľ by NASES začal tieto hospodárske služby vykonávať, budú tieto účtovne, organizačne a personálne oddelené od služieb poskytovaných na dotovaných sieťach.

nevykonáva žiadne činnosti na veľkoobchodnom alebo maloobchodnom trhu s elektronickými komunikáciami a okrem prevádzkovania predmetnej backhaulovej infraštruktúry ani neplánuje ich vykonávanie v budúcnosti.⁹

- (17) Slovenské orgány sa zaviazali¹⁰, že 1) prevádzkovatelia sietí obmedzia svoju činnosť na vopred určené cieľové oblasti a nebudú expandovať do iných komerčne atraktívnych regiónov; 2) agentúra NASES sa nebude pokúšať generovať zisk, ale výdavky a príjmy budú vyrovnané. Všetky zisky z prevádzky siete sa budú znova investovať v rámci rozsahu opatrenia; 3) agentúra NASES bude udržiavať iba pasívnu infraštruktúru a udeľovať veľkoobchodný prístup k nej, ale nezúčastní sa na hospodárskej súťaži s komerčnými prevádzkovateľmi na maloobchodnej úrovni. Riadenie siete a ponúkание veľkoobchodných služieb nezávislým poskytovateľom služieb bude vykonávať agentúra NASES. Údržbu a podporu siete bude vykonávať súkromný prevádzkovateľ vybraný prostredníctvom verejnej súťaže.
- (18) **Technológia:** Uchádzač bude oprávnený navrhnúť akékoľvek primerané technologické riešenia na dosiahnutie cieľov opatrenia. Pokiaľ ide o backhaulové siete, čo sú vysokokapacitné transportné siete, podľa slovenských orgánov sa vo väčšine prípadov pravdepodobne ako riešenia vyberú optické siete, pretože sú najprimeranejším technologickým riešením backhaulových sietí. V oblastiach s veľmi zložitou topografickou situáciou (napríklad v horských regiónoch, v ktorých je ťažký prístup k osídleným oblastiam) budú podľa slovenských orgánov s najväčšou pravdepodobnosťou najvhodnejšie riešenia vysokorýchlostné bezdrôtové pripojenia. Pokiaľ ide o prístupové siete, vybraná topológia siete zaručuje technologickú neutrálnosť opatrenia: viacero alternatívnych platforiem bude môcť využívať novú sieť ako backhaulové pripojenie na ponúkание svojich vlastných služieb koncovým používateľom. Koncoví používatelia budú mať možnosť vybrať si maloobchodného prevádzkovateľa, služby a technológiu poslednej míle podľa svojich potrieb, či už fixnú, bezdrôtovú alebo akúkoľvek inú infraštruktúru. Podľa slovenských orgánov vybudovanie prístupových sietí (t. j. poslednej míle k domácnostiam) zabezpečia komerční investori na vlastné náklady.
- (19) **Veľkoobchodný prístup:** Sieť bude otvorená a nediskriminačne poskytovať veľkoobchodný backhaulový prístup prevádzkovateľom elektronických komunikačných sietí, ktorí budú mať záujem o pripojenie koncových používateľov. Vychádzajúc z diskusií s poskytovateľmi internetových služieb a národným regulačným orgánom dotovaná infraštruktúra bude ponúkať tieto produkty veľkoobchodného prístupu: a) prístup ku káblovodom, b) prenájom neaktivovaných optických vlákien, c) prenájom kolokačných miest, d) prenájom stožiarov na území obce aj mimo jej územia na vybudovanie a prevádzku bezdrôtových prístupových sietí. Tieto prístupové produkty umožnia všetkým druhom technológií pripojiť sa

⁹ V súvislosti s budovaním a prevádzkou backhaulovej siete sa bude agentúra NASES pridŕžiavať zásady oddeleného účtovníctva, čiže bude oddelene viesť účtovné záznamy o všetkých činnostiach týkajúcich sa poskytovania služieb backhaulovej siete a o súvisiacich výdavkoch a príjmoch, aby sa zaistil súlad s požiadavkami nediskriminačného prístupu alebo aby sa zamedzilo znevýhodneniu pri poskytovaní služieb backhaulovej siete prostredníctvom redistribúcie výdavkov a príjmov z iných hospodárskych činností, ktoré agentúra NASES vykonáva.

¹⁰ V súlade s rozhodnutím Komisie z 19. októbra 2011 vo veci SA.31316 *Programme national „Très haut débit“*.

k backhauľovej sieti a poskytovať zákazníkovi služby širokopásmového internetu. Efektívny veľkoobchodný prístup k dotovanej infraštruktúre sa bude ponúkať počas celej životnosti siete nezávisle od akýchkoľvek zmien vlastníctva. V prípade sporov týkajúcich sa podmienok veľkoobchodného prístupu medzi záujemcami o prístup a operátorom siete bude mať riešenie sporov na starosti národný regulačný orgán v súľade so zákonom č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách.

- (20) **Stanovenie veľkoobchodnej ceny:** Sádzby veľkoobchodných služieb bude určovať agentúra NASES v konzultácii s národným regulačným orgánom. Cieľom slovenských orgánov je poskytovať maloobchodné širokopásmové služby v cieľových oblastiach za bežné trhové ceny na trhu so širokopásmovým internetom, preto sa veľkoobchodné sádzby stanovia so zreteľom na priemernú cenovú úroveň na telekomunikačnom trhu na Slovensku a prevádzkové náklady siete.
- (21) **Príjemcovia:** Priamym príjemcom pomoci bude veľkoobchodný prevádzkovateľ siete, agentúra NASES. Nepriamymi príjemcami budú prevádzkovatelia elektronických komunikačných sietí využívajúci novú sieť na ponúkanie maloobchodných služieb koncovým používateľom a iným podnikom, ktoré sú koncovými používateľmi v príslušnej oblasti.
- (22) **Rozpočet a nástroje financovania:** Celková suma opatrenia je zhruba 113,2 milióna EUR. Projekt sa bude financovať zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (85 %) a zo zdrojov Slovenska (15 %). Pomoc sa poskytne vo forme grantov. Plánuje sa využitie ďalšej sumy 6,7 milióna EUR z programu rozvoja vidieka a štátnych fondov na podporu zavedenia prístupovej siete v najviac znevýhodnenom regióne Slovenska, ale táto pomoc sa poskytne v súľade s pravidlami „*de minimis*“¹¹, preto táto časť opatrenia nie je súčasťou tohto posúdenia.
- (23) Slovenské orgány potvrdili, že nie je možné kumulovať túto pomoc s pomocou získanou z iných miestnych, regionálnych a národných schém, či schém EÚ na pokrytie tých istých oprávnených nákladov.
- (24) **Trvanie opatrenia:** Začiatok realizácie projektu je naplánovaný na rok 2012, po schválení štátnej pomoci Komisiou a koniec na konci roka 2015.
- (25) **Verejné obstarávanie:** Slovenské orgány plánujú dve fázy výberových konaní. V prvej fáze prebehne obstarávanie výstavby sietí, pričom zákazky budú zadané subjektom s hospodársky najvýhodnejšími ponukami. V druhej fáze bude predmetom výberového konania údržba a technická podpora siete a vyberie sa ekonomicky najvýhodnejšia ponuka/ponuky. Všetky výberové konania sa uskutočnia v úplnom súľade s vnútroštátnymi pravidlami verejného obstarávania a s pravidlami verejného obstarávania EÚ.
- (26) **Monitorovanie:** Monitorovací proces bude vykonávať Úrad vlády Slovenskej republiky ako riadiaci orgán operačného programu Informačná spoločnosť v spolupráci s národným regulačným orgánom. Obdobie monitorovania bude trvať päť rokov po ukončení projektových činností a monitorovanie sa vykoná raz za pol roka.

¹¹ Nariadenie Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy na pomoc *de minimis*.

- (27) **Clawback (vrátenie prostriedkov):** V prípade, že agentúra NASES vykáže zisk z prevádzky regionálnych sietí, tieto dodatočné finančné prostriedky sa na účely splnenia strategického cieľa Slovenskej republiky použijú na rozšírenie regionálnych sietí v obciach uvedených na zozname bielych miest, ktoré sa nepripojili v rámci tohto projektu, vzhľadom na skutočnosť, že dostupné finančné prostriedky nebudú stačiť na pripojenie všetkých obcí uvedených v aktuálnom zozname bielych miest. Tieto biele miesta sa pripoja rovnakým spôsobom a za rovnakých podmienok, ako boli schválené pre projekt predstavený touto notifikáciou.

V. POSÚDENIE OPATRENIA: EXISTENCIA POMOCI

- (28) Podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ „pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž, alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“. Z toho vyplýva, že aby sa opatrenie mohlo považovať za štátnu pomoc, musia byť splnené tieto kumulatívne podmienky: 1) opatrenie sa musí poskytovať zo štátnych prostriedkov, 2) opatrenie musí zabezpečiť príslušným podnikateľom hospodársku výhodu, 3) výhoda musí byť selektívna a narušovať hospodársku súťaž alebo hroziť jej narušením, 4) opatrenie musí ovplyvňovať obchod v rámci Spoločenstva.

Štátne zdroje

- (29) Opatrenie sa financuje z finančných prostriedkov EÚ poskytnutých slovenským orgánom a zo zdrojov Slovenska. Štátne zdroje sa teda používajú.

Hospodárska výhoda

- (30) Prevádzka siete, aj keď je sieť obmedzená na čisto pasívnu sieťovú infraštruktúru, je hospodárska činnosť v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, pretože spočíva v ponúkaní tovaru a služieb prevádzkovateľom širokopásmových sietí na veľkoobchodnej úrovni¹². V súlade s najnovšou judikatúrou sa aj výstavba širokopásmovej siete, ktorá je vnútorne spätá s využívaním a sieť sa buduje výlučne na tento účel, musí považovať za hospodársku činnosť¹³. Z toho vyplýva, že opatrenie poskytuje priame hospodárskeho zvýhodnenie agentúre NASES, ktorá sieť prevádzkuje.
- (31) Opatrenie umožní nezávislým prevádzkovateľom elektronických komunikačných sietí poskytovať maloobchodné širokopásmové služby koncovým používateľom na základe využívania novej širokopásmovej infraštruktúry dotovanej z verejných finančných zdrojov. Tým títo prevádzkovatelia získajú nepriamu hospodársku výhodu, pretože budú mať prístup k veľkoobchodným službám za podmienok, ktoré by za normálnych trhových podmienok bez štátnej podpory neboli dostupné.

¹² Pojem podnik zahŕňa akýkoľvek subjekt zaoberajúci sa hospodárskou činnosťou bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob jeho financovania. Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora z 23. apríla 1991 vo veci C-41/90 *Klaus Höfner a Fritz Elser/Macrotron GmbH*.

¹³ V tomto ohľade pozri rozsudok Všeobecného súdu vo veciach T-443/08 a T-455/08 *Freistaat Sachsen a Land Sachsen-Anhalt/Komisija*, ktorý ešte nebol zverejnený, bod 90 a nasl.

Narušenie hospodárskej súťaže

- (32) Opatrenie na podporu zavádzania veľkoobchodnej širokopásmovej siete je svojím charakterom selektívne, pretože je zamerané na podniky, ktoré sú aktívne iba v určitých regiónoch alebo určitých segmentoch celkového trhu so službami elektronickej komunikácie¹⁴. Navyše intervencia štátu má tendenciu meniť existujúce podmienky na trhu tak, že celý rad firiem by sa rozhodol predplatiť si služby poskytované vybranými dodávateľmi namiesto existujúcich, prípadne drahších alternatívnych trhových riešení (napríklad služby prenajatých okruhov).

Vplyv na obchod

- (33) Ak je pravdepodobné, že intervencia bude mať vplyv na poskytovateľov služieb z iných členských štátov, potom opatrenie má vplyv na obchod. Trhy s elektronickými komunikačnými službami (vrátane veľkoobchodných trhov a maloobchodných trhov so širokopásmovými službami) sú otvorené pre hospodársku súťaž medzi prevádzkovateľmi a poskytovateľmi služieb, ktorí sa vo všeobecnosti podieľajú na činnostiach, ktoré sú predmetom obchodovania medzi členskými štátmi.

Záver

- (34) Po zistení, že opatrenie poskytuje hospodársku výhodu poskytovateľom elektronických komunikačných služieb využívajúcich štátom dotovanú infraštruktúru, ktoré narúša hospodársku súťaž a má vplyv na obchod medzi členskými štátmi, Komisia dospela k záveru, že notifikované opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ a je potrebné posúdiť, či možno opatrenie považovať za zlučiteľné s vnútorným trhom.

VI. POSÚDENIE ZLUČITEĽNOSTI

- (35) Komisia posúdila zlučiteľnosť schémy podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a usmernení Spoločenstva pre uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci v súvislosti s rýchlym zavádzaním širokopásmových sietí¹⁵ (ďalej len „usmernenia pre širokopásmové siete“).
- (36) Ako sa opisuje v bodoch 34 a 35 usmernení pre širokopásmové siete, Komisia pri posudzovaní, či opatrenie pomoci možno považovať za zlučiteľné so spoločným trhom, porovnáva pozitívny vplyv opatrenia pomoci na dosiahnutie cieľa spoločného záujmu s možnými negatívnymi vedľajšími vplyvmi, ako je narušenie obchodu a hospodárskej súťaže. Opatrenie sa posudzuje najmä na základe týchto otázok:
- a. Je opatrenie pomoci zamerané na dobre vymedzený cieľ spoločného záujmu (t. j. rieši navrhnutá pomoc zlyhanie trhu alebo iný cieľ)?
 - b. Je pomoc dobre navrhnutá na to, aby splnila cieľ spoločného záujmu? Najmä:
 1. Je opatrenie pomoci vhodným nástrojom, t. j. existujú iné, lepšie nástroje?

¹⁴ Pokiaľ ide o sektorovú špecifickosť, pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora vo veci C-143/99 *Adria-Wien Pipeline a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, Zb. 2001, s. I-8365.

¹⁵ Usmernenia Spoločenstva pre uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci v súvislosti s rýchlym zavádzaním širokopásmových sietí, Ú. v. EÚ C 235, 30.9.2009, s. 7.

2. Pôsobí opatrenie pomoci podporne, to znamená, mení opatrenie správanie podnikov?
3. Je opatrenie pomoci primerané, t. j. mohla by sa rovnaká zmena správania dosiahnuť aj pri menšej pomoci?
- c. Je narušenie hospodárskej súťaže a z neho vyplývajúci vplyv na obchod obmedzený tak, aby bol konečný výsledok pozitívny?

a. Podpora zavádzania širokopásmového pripojenia je v súlade so záujmom EÚ

Politika Únie

- (37) Širokopásmové pripojenie je kľúčová zložka pre vývoj, prijatie a používanie informačných a komunikačných technológií v hospodárstve a spoločnosti. Širokopásmové pripojenie má strategický význam z dôvodu jeho schopnosti urýchliť príspevok týchto technológií k rastu a inováciám vo všetkých odvetviach hospodárstva, ako aj k sociálnej a regionálnej súdržnosti. Komisia aktívne podporuje rozsiahlu dostupnosť širokopásmových služieb pre všetkých európskych občanov, ako sa stanovuje v stratégii Európa 2020.
- (38) V „Digitálnej agende pre Európu“¹⁶ Komisia uznala nielen to, že sa má zabezpečiť univerzálne širokopásmové pokrytie pre všetkých občanov do roku 2013, ale aj to, že do roku 2020 i) by všetci Európania mali mať prístup k oveľa vyšším rýchlostiam internetového pripojenia nad 30 Mbps a ii) 50 % alebo viac európskych domácností by malo mať predplatené internetové pripojenia s rýchlosťou nad 100 Mbps. V digitálnej agende (v kľúčovom opatrení 8) sa členské štáty nabádajú k využívaniu „verejného financovania v súlade s pravidlami EÚ o hospodárskej súťaži a štátnej pomoci“ s cieľom splniť ciele pokrytia, rýchlosti a rozšírenia vytýčené v stratégii Európa 2020.
- (39) Rozšírením širokopásmového pokrytia oblastí Slovenska, ktoré zatiaľ tieto služby nemajú, toto opatrenie pomáha dosiahnuť väčšiu súdržnosť, a preto je v súlade so spoločným záujmom.

Cieľ súdržnosti a aspekty zlyhania trhu

- (40) Ekonomická stránka poskytovania širokopásmového pripojenia je taká, že trh tieto služby nepovažuje vždy za ziskové a také, do ktorých sa oplatí investovať. Pre ekonomický aspekt hustoty osídlenia je vo všeobecnosti ziskovejšie zavádzať širokopásmové siete v oblastiach vyššieho a koncentrovanejšieho potenciálneho dopytu, t. j. v husto osídlených oblastiach. Pre vysoké fixné investičné náklady sa jednotkové náklady rapídne zvyšujú s poklesom hustoty osídlenia. Výsledkom je skutočnosť, že širokopásmové siete zvyknú výnosne pokrývať iba časť obyvateľstva. Odľahlosť, napríklad väčšie vzdialenosti od existujúcich telekomunikačných infraštruktúr, by tiež mohla významne zvýšiť investičné náklady nevyhnutné na zavedenie primeraných širokopásmových sietí.
- (41) Tieto regióny s nedostatočnou dostupnosťou týchto služieb sú obvykle vidiecke oblasti s nízkou hustotou obyvateľstva, takže komerční poskytovatelia nemajú

¹⁶ Digitálna agenda pre Európu, KOM/2010/0245 f/2.

ekonomické stimuly, na základe ktorých by investovali do elektronických komunikačných sietí s cieľom poskytovať primerané širokopásmové služby. Tieto skutočnosti vedú k vytvoreniu „digitálnej priepasti“ medzi oblasťami, ktoré majú prístup k primeraným širokopásmovým službám a oblasťami, ktoré takýto prístup nemajú. Rozdiel medzi širokopásmovým pokrytím vo vidieckych oblastiach a celkovým národným pokrytím je na Slovensku obzvlášť výrazný.

- (42) Dostupnosť primeraných širokopásmových služieb by bola prínosná zo širšieho ekonomického pohľadu, napríklad pre pozitívne externé vplyvy na miestne hospodárstva (ako je nárast hospodárskej činnosti, tvorba nových a udržanie existujúcich pracovných miest). Dostupnosť takýchto služieb by zároveň pomohla zlepšiť prístup k základným službám komunikačných prostriedkov pre všetkých aktérov spoločnosti, čím by sa zlepšila sociálna a regionálna súdržnosť.
- (43) Z toho vyplýva, že poskytovaním finančnej podpory na vytvorenie infraštruktúry s cieľom poskytovať veľkoobchodné širokopásmové služby v cieľových oblastiach Slovenska orgány sledujú skutočné ciele súdržnosti a hospodárskeho rozvoja.

b. Dobre navrhnutá pomoc

Pomoc je vhodný nástroj

- (44) Opatrenia na strane dopytu v prospech širokopásmového pripojenia (ako pripojenie škôl k internetu) alebo vývoj služieb elektronickej štátnej správy na Slovensku fungujú už niekoľko rokov. Uvedené opatrenia však neriešia opísaný problém na strane ponuky, t. j. neexistenciu primeranej širokopásmovej sieťovej infraštruktúry v riedko osídlených vidieckych oblastiach Slovenska s nižšou ako priemernou životnou úrovňou a nižšou kúpnu silou, kde sa prevádzkovatelia z komerčného hľadiska nezaujímajú o výstavbu infraštruktúry a poskytovanie širokopásmových služieb.
- (45) Aj keď regulácia *ex ante* uľahčila zavádzanie širokopásmového pripojenia v mestských a hustejšie osídlených oblastiach, nie je pravdepodobné, že povedie k dostatočným investíciám na poskytovanie širokopásmových služieb v oblastiach s nedostatočnou dostupnosťou týchto služieb, pretože si vyžaduje existenciu širokopásmovej prístupovej infraštruktúry.
- (46) Zdá sa, že bez ďalšej verejnej intervencie zníženie „digitálnej priepasti“ medzi vidieckymi a mestskými oblasťami nie je možné, čo by mohlo viesť k hospodárskemu a sociálnemu vylúčeniu miestnych občanov a podnikov.
- (47) Vzhľadom na tieto úvahy Komisia dospela k záveru, že v tomto prípade neexistuje alternatíva k poskytnutiu verejných financií na prekonanie nedostatku širokopásmového pripojenia. Štátna pomoc by mohla napraviť opísané zlyhanie trhu a účinne by prispela k uvedeným spoločným cieľom. Súčasné opatrenie je súčasťou celkovej stratégie Slovenska pre informačnú spoločnosť a je zamerané na zníženie digitálnej priepasti spôsobenej zemepisnými a hospodárskymi podmienkami a rozvoj informačnej spoločnosti pomocou vývoja elektronických služieb a elektronického obsahu (ako sú služby elektronickej štátnej správy, elektronického zdravotníctva, elektronického vzdelávania alebo elektronického podnikania) a rozvoja širokopásmovej infraštruktúry.

- (48) Preto je v súčasnej situácii štátna pomoc vhodným nástrojom na dosiahnutie stanovených cieľov.

Pomoc prináša správne stimuly pre prevádzkovateľov

- (49) Vybudovanie veľkoobchodnej širokopásmovej sieťovej infraštruktúry môže poskytnúť investičný stimul pre ďalších prevádzkovateľov elektronickej komunikácie, aby poskytovali maloobchodné širokopásmové služby koncovým používateľom. Infraštruktúra vyvinutá počas projektu vylučuje segment prístupovej siete poslednej míle a umožňuje viacerým rôznym technologickým riešeniam využívať súčasnú infraštruktúru. Nová infraštruktúra zredukuje prekážky vstupu na trh pre ďalších prevádzkovateľov a očakáva sa, že priláka komerčné investície do infraštruktúry poslednej míle, čo podporujú vyhlásenia o úmysle predložené slovenskými orgánmi. Z toho vyplýva, že súčasné opatrenie poskytne priamy a vhodný investičný stimul pre prevádzkovateľov.

Proporcionalita

- (50) Slovenské orgány opatrenie navrhli tak, aby sa minimalizovala súvisiaca štátna pomoc a potenciálne narušenie hospodárskej súťaže. Komisia v tomto ohľade konštatuje okrem iných tieto pozitívne prvky celkového návrhu opatrenia:

- a) *Podrobné zmapovanie, analýza pokrytia a konzultácie so zainteresovanými stranami:* Slovenské orgány vykonali analýzu existujúcich širokopásmových infraštruktúr s cieľom jasne vymedziť oblasti, v ktorých je nevyhnutná štátna intervencia. Transparentnými konzultáciami so všetkými zainteresovanými stranami vrátane existujúcich prevádzkovateľov, úpravou zoznamu bielych miest podľa ich investícií v blízkej budúcnosti a konzultáciami s ďalšími relevantnými zainteresovanými stranami, ako je národný regulačný orgán a národný orgán pre hospodársku súťaž, slovenské orgány zabezpečili, že verejné finančné prostriedky sa použijú iba v oblastiach, v ktorých je ich použitie nevyhnutné a že sa možnosť vytlačenia súkromných investícií a narušenia hospodárskej súťaže v najväčšej miere minimalizuje;
- b) *Verejné výberové konania:* Slovenské orgány vyberú podniky na vybudovanie a údržbu siete v úplnom súlade s vnútroštátnymi pravidlami verejného obstarávania a s pravidlami verejného obstarávania EÚ. Verejné výberové konania sa považujú za efektívny prostriedok na minimalizovanie pomoci potrebnej na realizáciu opatrenia;
- c) *Hospodársky najvýhodnejšia ponuka:* V rámci verejných výberových konaní vyberú slovenské orgány spomedzi ponúk predložených prevádzkovateľmi hospodársky najvýhodnejšie ponuky. Okrem toho v súlade s poznámkou pod čiarou č. 55 usmernení pre širokopásmové siete, na účely zistenia hospodársky najvýhodnejšej ponuky obstarávateľ vopred stanoví relatívne váhy jednotlivých (kvalitatívnych) kritérií;
- d) *Technologická neutralita:* Opatrenie nezvýhodňuje žiadnu konkrétnu technológiu alebo sieťovú platformu. Na prístupovej úrovni súčasné opatrenie umožní viacerým alternatívnym platformám (káblovým, bezdrôtovým, mobilným riešeniam) využívať infraštruktúru dotovanú z verejných zdrojov. Preto

nezvýhodňuje žiadnu konkrétnu technológiu alebo sieťovú platformu a komerčným prevádzkovateľom ponecháva možnosť zvoliť si najvhodnejšie technologické riešenia poskytovania maloobchodných širokopásmových služieb koncovým používateľom;

- e) *Využitie existujúcich infraštruktúr*: Keďže v cieľových oblastiach sa vôbec neposkytujú služby širokopásmových sietí, existujúca sieťová infraštruktúra by sa mohla využiť vo veľkom rozsahu. Slovenské orgány plánovali použiť cesty, existujúce práva voľného priechodu a optimalizovať pokrytie so zreteľom na dostupnosť existujúcich telekomunikačných infraštruktúr;
- f) *Otvorený veľkoobchodný prístup*: Prevádzkovateľ novej siete bude poskytovať otvorený veľkoobchodný prístup všetkým zainteresovaným stranám otvorene, transparentne a nediskriminačne najmenej 7 rokov. Prevádzkovateľ nebude ponúkať maloobchodné služby koncovým používateľom, jeho príjmy budú pochádzať z poskytovania veľkoobchodného prístupu, preto bude mať silnú motiváciu prilákať nezávislých prevádzkovateľov, aby sieť využívali, čím sa v príslušných oblastiach posilní možnosť výberu a konkurenčný boj. Keďže otvorený prístup k novej štátom dotovanej sieti budú mať rôzne širokopásmové technologické platformy, projekt má potenciál stimulovať hospodársku súťaž založenú na infraštruktúre v cieľových oblastiach, podobne ako v oblastiach s primeraným pokrytím;
- g) *Referenčné stanovenie cien*: Na účely zabezpečenia efektívneho veľkoobchodného prístupu a minimalizácie prípadného narušenia hospodárskej súťaže by veľkoobchodné ceny za prístup mali vychádzať z priemerných uverejnených veľkoobchodných cien, ktoré sú v iných porovnateľných a konkurencieschopnejších oblastiach Slovenska alebo Spoločenstva. Veľkoobchodné ceny v dotovanej sieti budú monitorované a schvaľované národným regulačným orgánom s cieľom udržať tieto ceny na primeranej a nediskriminačnej úrovni;
- h) *Mechanizmus monitorovania a vracania poskytnutých prostriedkov (clawback)*: Projekt sa bude pravidelne kontrolovať a zavedené mechanizmy monitorovania zaručia, že ak príjemca nedodrží pravidlá, orgány poskytujúce podporu budú mať právo poskytnutú pomoc získať späť. Zabezpečením, že každý prebytok, ktorý dosiahne agentúra NASES prevádzkou siete, sa použije na rozšírenie infraštruktúry v cieľových oblastiach, slovenské orgány zaručujú, že príjemca pomoci nebude využívať nadmernú kompenzáciu a retroaktívne minimalizuje sumu pomoci, ktorá sa pôvodne posúdila ako nevyhnutná.

c. Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod sú obmedzené a celkový vplyv opatrenia je pozitívny

- (51) Komisia dospela k záveru, že oznámené opatrenie vyváži zemepisný a komerčný hendikep vo vidieckych oblastiach Slovenska a posilní konkurencieschopnú ponuku širokopásmových služieb v celej oblasti. Návrh projektu zabezpečuje, že potenciálne narušenie hospodárskej súťaže v dôsledku štátnej intervencie bude minimálne. Komisia dospela ku konečnému záveru, že celkový vplyv opatrenia je pozitívny. Opatrenie je jasne v súlade s cieľmi uvedenými v článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ,

pretože uľahčuje rozvoj určitých hospodárskych činností (veľkoobchodných a nepriamo maloobchodných širokopásmových služieb) v odľahlých a vidieckych oblastiach, pričom táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.

Záver

- (52) Komisia dospela k záveru, že kritéria zlučiteľnosti stanovené v usmerneniach pre širokopásmové siete sú splnené, a preto pomoc zahrnutá v oznámenom opatrení je zlučiteľná s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

VII. ROZHODNUTIE

- (53) Na základe uvedeného posúdenia Komisia zodpovedajúcim spôsobom rozhodla, že opatrenie pomoci „*Zavádzanie základných širokopásmových sietí v bielych oblastiach Slovenska*“ je zlučiteľné s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.
- (54) Komisia slovenským orgánom pripomína, že podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ majú povinnosť informovať ju o každom pláne týkajúcom sa rozšírenia alebo úpravy opatrenia.
- (55) Ak tento list obsahuje dôverné informácie, ktoré by sa nemali sprístupniť tretím stranám, informujte o tom prosím Komisiu do pätnástich pracovných dní odo dňa doručenia. Ak Komisii nebude v stanovenej lehote doručená odôvodnená žiadosť, bude mať za to, že súhlasíte so sprístupnením textu tretím stranám a zverejnením úplného znenia listu v autentickom jazyku na internetovej lokalite:
http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/state_aids_texts_sk.htm.
- (56) Žiadosť by ste mali poslať šifrovaným e-mailom na adresu stateaidgreffe@ec.europa.eu alebo doporučeným listom, prípadne faxom na adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
Rue Joseph II 70
B-1049 Brussels
Fax: +32 2 29 61242

S úctou

Za Komisiu

Joaquín ALMUNIA
podpredseda